

SMURTO PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMO VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos įgyvendinimo Vilniaus Trakų Vokės gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocine mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto prevencijos įgyvendinimą Vilniaus Trakų Vokės gimnazijoje (toliau – gimnazija).

3. Tvarkos aprašas vadovaujasi šiais principais:

3.1. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos.

3.2. Kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti.

3.3. Veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti pasirašytinai supažindinti su gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5. 1. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Išskiriamos tokios smurto formos:

5.1.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.2. Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.

5.1.3. Fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.

5.1.4. Socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.

5.1.5. **Patyčios kibernetinėje erdvėje**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.1.6. **Vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

5.2. Smurtą ir patyčias patiriantis vaikas – ikimokyklinės ar priešmokyklinės grupių vaikas, mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi ir (ar) smurtaujama.

5.3. Besityčiojantysis – ikimokyklinės ir priešmokyklinės grupių vaikas, mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.4 Smurtą ir patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

5.5. Smurto ir patyčių stebėtojas – vaikas, mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.6. Smurto ir patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.7. Smurto ir patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant vaikų, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus).

5.8. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir/ar patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos respublikos ministro įsakymu „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, Patyčių prevencijos ir intervencijos darbo grupės nariai, mokytojai, dirbantys pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, klasių auklėtojai, o jos vykdyje dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos vadovas yra atsakingas už gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio gimnazijos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupė. Gimnazijos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis įsakymu, kurie kasmet:

9.1. Inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus.

9.2. Surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį).

9.3. Vadovaujantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, kiekvienais metais rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo priemonių planą (1 priedas).

9.4. Aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupės posėdyje arba vaiko gerovės komisijos posėdyje.

9.5. Teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

9.6. Teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl gimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo.

9.7. Kasmet inicijuoja smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo programą (2 priedas) ir koordinuoja jos įgyvendinimą.

10. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, patyčias, informuoja smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupės narius, koordinuojančius vykdymo tvarką arba Vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, **kitas darbuotojas reaguodamas**

11.1. Įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir/ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus.

11.2. Primenama mokiniui, kuris smurtauja ir/ ar tyčiojasi, gimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles.

11.3. Esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą ir kt.).

11.4. Informuoja klasės vadovą (jo nesant socialinį pedagogą ar psichologą) apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

11.5. Užregistruoja patyčių atvejį Smurto ir patyčių atvejų registravimo žurnale (4 priedas).

11.6. Užpildo „Patyčių atvejo aprašymo lapą“ (5 priedas). (jei ne klasės vadovas – perduoda tai klasės vadovui).

12. Gimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo reagavimo įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

12.1. Išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti.

12.2. Įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą ir kt.).

12.3. Surenka informaciją apie besityčiojančiųjų ir smurtaujančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus.

12.4. Informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

13. **Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:**

13.1. Išsiaiškina situaciją laikydamasis konfidencialumo principų, nustato, ar tai smurto/patyčių atvejis;

13.2. Organizuoja individualius pokalbius su patyčių ir smurto dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), ne vėliau kaip kitą darbo dieną, esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose.

14. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupę arba gimnazijos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį. (5 priedas).

15. **Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupė arba gimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:**

15.1. Numato veiksmų planą (1 priedas, lentelės V skyrius „Situacijų sprendimas“) supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą.

15.2. Informuoja gimnazijos vadovą apie esamą situaciją.

15.3. Vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja pakartotinus susirinkimus situacijai įvertinti.

15.4. Patyčioms, smurtui nesiliaujant kreipiamasi pagalbos į savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisiją.

16. Mokinui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi (1 priedas, lentelės V skyriaus „Situacijų sprendimas“ 7 punktas) numatytų veiksmų.

17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi (1 priedas, lentelės V skyriaus „Situacijų sprendimas“ 8 punktas) numatytų veiksmų.

18. Gimnazijos vadovas sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų 1 priede (lentelės V skyriaus „Situacijų sprendimas“ 9 punktas).

19. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Gimnazija, vykdanči ilgalaikės tikslines patyčių prevencijos programas ir turinti sukurta bei veikiančią smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos gimnazijoje tvarką, gali ir toliau ja vadovautis, jeigu joje numatyti veiksmai bei nuostatos neprieštarauja Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto mokyklose tvarkos aprašui ir jeigu pritaria gimnazijos steigėjas.

21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokinių ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

SUDERINTA

Gimnazijos vaiko gerovės komisijos

..... protokolu

Nr.

Patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo Vilniaus Trakų Vokės
gimnazijoje tvarkos aprašo
1 priedas

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS GIMNAZIJOJE PRIEMONIŲ PLANAS

Tikslas – organizuoti ir koordinuoti patyčių prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios mokinio ugdymui aplinkos kūrimą, sudaryti sąlygas pozityviai mokinių socializacijai.

Uždaviniai:

1. Vykdyti patyčių ir kitų psichologinių problemų prevenciją.
2. Analizuoti mokinių patyčių pažeidimus ir teikti rekomendacijas mokytojams dėl ugdymo metodų ir darbo organizavimo.
3. Konsultuoti mokytojus, tėvus (globėjus, rūpintojus) mokinių patyčių prevencijos, ugdymo organizavimo, saugumo užtikrinimo klausimais.

Priemonės	Vykdymo laikas	Atsakingi
I. BENDROSIOS PRIEMONĖS		
1. Vadovautis gimnazijos nuostatais.	Nuolat	Direktorė G. Talačkienė
2. Vadovautis mokyklos vidaus tvarkos taisyklėmis.	Nuolat	Direktorė G. Talačkienė
3. Vadovautis Mokinių elgesio taisyklėmis – pasirašytinai supažindinti mokinius.	Nuolat	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 1-12 klasių vadovai
4. Laikytis sutartyse numatytų sąlygų.	Priėmimo metu ir kitais atvejais	Direktorė G. Talačkienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui D. Lukštaraupienė
5. Stiprinti mokytojų budėjimą pertraukų ir renginių metu.	Nuolat	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, socialinis pedagogas M. Matijošaitis
6. Įtraukti mokinius į neformalaus vaikų švietimo užsiėmimus. Siūlyti ugdytiniams įvairias aktyvumo formas laisvu nuo pamokų metu.	Nuolat	Neformaliojo vaikų švietimo vadovai, 1-12 klasių vadovai
7. Įtraukti mokinių tarybą į prevencijos naujų formų paiešką ir kontrolę.	Nuolat	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė
8. Bendradarbiauti su Panerių seniūnijos socialine darbuotoja, policijos pareigūnais, psichologais, kitais medicinos darbuotojais bei kitomis institucijomis.	Nuolat	Socialinis pedagogas T. Matijošaitis, Psichologė, visuomenės sveikatos priežiūros specialistė B. Nikitiniene
9. Informuoti gimnazijos bendruomenę	Nuolat	Socialinis pedagogas T.

apie pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių institucijų adresus ir telefonus.		Matijošaitis, Psichologė, visuomenės sveikatos priežiūros specialistė B. Nikitiniene
II. PRIEMONĖS PEDAGOGAMS		
1. Organizuoti įvairius mokymus pedagogams patyčių prevencijos klausimais.	Metų eigoje	Direktorė G.Talačkienė
2. Kaupti ir platinti mokytojams metodinę literatūrą ir metodines rekomendacijas patyčių prevencijos klausimais.	Nuolat	Bibliotekininkai, socialinis pedagogas T. Matijošaitis
3. Pasitelkus visuomenės sveikatos priežiūros specialistę B. Nikitiniene organizuoti mokymus pedagogams apie patyčių žalą ir pasekmes mokinių sveikatai.	Metų eigoje	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė B. Nikitiniene
4. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas	Metų eigoje	Pedagoginiai darbuotojai
III. PRIEMONĖS MOKINIAMS		
1. Leisti standus patyčių prevencijos klausimais.	Nuolat	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, socialinis pedagogas T. Matijošaitis, psichologė
2. Įvairi veikla, skirta Tarptautinei tolerancijos dienai.	Spalis	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 1-12 klasių vadovai
3. Renginiai, skirti Veiksmo savaitei "BE PATYČIŲ".	kovas	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 1-12 klasių vadovai, dalykų mokytojai, socialinis pedagogas T. Matijošaitis
4. Organizuoti mokykloje video filmų, plakatų kūrimą patyčių prevencijos klausimais ir juos aptarti.	Metų eigoje	Psichologė, informacinių technologijų, žmogaus saugos, dailės mokytojai
6. Didinti klasės lyderių, gimnazijos mokinių tarybos narių įsitraukimą, stabdant patyčias klasėje, gimnazijoje.	Metų eigoje	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 5-12 klasių vadovai
7. Nuolat vykdyti moksleivių švietimą	Mokslo metais	1-12 klasių vadovai,

patyčių prevencijos klausimais: Klasės valandėlių metu nagrinėti patyčių prevencijos temas, analizuoti situacijas ir panašiai; Dorinio ugdymo pamokose vykdyti socialinių įgūdžių ugdymo programą; Gimtosios kalbos pamokose aptarti literatūros kūrinius, rengti rašinių konkursus patyčių prevencijos temomis; Dailės pamokose rengti plakatų, piešinių konkursus patyčių prevencijos temomis. Informacinių technologijų, žmogaus saugos pamokose kurti patyčių prevencijos plakatus, videofilmukus.		5-8 klasių vadovai Dorinio ugdymo mokytojai Lietuvių kalbos mokytojai Dailės mokytoja Informacinių technologijų, žmogaus saugos mokytojai
8. Dalyvauti įvairiuose patyčių prevencijos projektuose, programose, konkursuose, akcijose.	Paskelbus projektus, programas, konkursus	Direktorė G. Talačkienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 5-12 klasių vadovai
9. Organizuoti įvairias varžybas ir kitas sportines veiklas.	Metų eigoje	Kūno kultūros mokytojai
10. Kuo daugiau mokinių įtraukti į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas.	Metų eigoje	Direktorė G. Talačkienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 5-12 klasių vadovai
11. Dalyvauti gerinant mokyklos mokymo (si) aplinką: mokinių nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos.	Metų eigoje	Direktorė G. Talačkienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, 5-12 klasių vadovai
IV. PRIEMONĖS TĖVAMS (žiūrėti Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo programą (1 priedas)).		
1. Organizuoti susitikimus su psichologais bei atsakingais policijos pareigūnais, vaikų teisių atstovais.	Metų eigoje	Direktorė G. Talačkienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė
2. Skatinti tėvus dalyvauti gimnazijos renginiuose.	Metų eigoje	1-12 klasių auklėtojai, administracijos atstovai
3. Tėvų informacinė šviečimoji sklaida internetiniame gimnazijos tinklapyje, Tamo dienyne ir susirinkimų metu.	Metų eigoje	Psichologė, socialinis pedagogas T. Maijošaitis, visuomenės sveikatos priežiūros specialistė B. Nikitiniene
V. SITUACIJŲ SPRENDIMAS		
1. Mokinio patyčios:	Patyčių atvejais	1–12 klasių vadovai,

1.1. Pokalbis su mokiniu. 1.2. Mokinio pasiaiškinimas raštu. 1.3. Mačiusių mokinių paaiškinimas raštu. 1.4. Žodinis įspėjimas mokiniui. 1.5. Mokytojo įrašas Tamo dienyne. 1.6. Esant poreikiui susisiekti su tėvais (globėjais).		dalykų mokytojai, budintys mokytojai, Vaiko gerovės komisijos nariai
<u>2. Pagalba nukentėjusiam mokiniui:</u> 2.1. Pokalbis ir tyčiojimosi atvejo aptarimas, nukentėjusiojo išsakyimas, informacijos surinkimas. 2.2. Nukentėjusiojo paaiškinimas raštu. 2.3. Drauge su nukentėjusiuoju sudaryti jo saugumo planą. 2.4. Bendraamžių ir mokytojų parama, įtraukiant nukentėjusį mokinį į įvairias veiklas, užsiėmimus, kad mokinys turėtų progą kuo daugiau bendrauti. 2.5. Mokinio stebėseną, kaip jam sekasi toliau. 2.6. Esant poreikiui susisiekti su tėvais (globėjais), nupasakojant įvykį ir priemones, kurių ėmėsi gimnazija.	Patyčių atvejais	1-12 klasių vadovai, Vaiko gerovės komisijos nariai
<u>3. Pasikartojančios mokinio patyčios:</u> 3.1. Klasės vadovo tarnybinis pranešimas Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo darbo grupei. 3.2. Tėvų (globėjų) informavimas telefonu arba laiškas Tamo dienyne. 3.3. Susitikimas ir pokalbis, protokoluojant, klasės vadovui pateikiant visus dokumentus, dalyvaujant skriaudėjui ir patyčių prevencinės ir intervencijos darbo grupės nariams, tėvams. 3.4. Atskiri susitikimai ir pokalbiai su darbo grupės nariais, tėvais protokoluojant, jei patyčiose dalyvavo daugiau nei 1 mokinys. 3.4. Nurodomos galimos pasekmės ir mokinio pasižadėjimas raštu, kad patyčios liausis. 3.5. Emocinės ir psichologinės pagalbos suteikimas patyčias patyrusiam mokiniui. 3.6. Mokinio saugumo plano aptarimas kartu su tėvais, siekiant išvengti galimo skriaudėjo keršto. 3.7. Mokymų organizavimas tėvams (globėjams). Skatinti tėvus kalbėtis su	Pagal poreikį	1-12 klasių vadovai, Vaiko gerovės komisijos nariai

savo vaiku apie patyčias.		
<u>4. Pastovios, labai grubios mokinio patyčios:</u> 4.1. Klasės vadovo tarnybinis pranešimas Vaiko gerovės komisijai. 4.2. Svarstymas protokoluojant vaiko gerovės komisijos posėdyje. 4.3. Direktorius išpėjimas. 4.4. Direktorius papeikimas. 4.5. Trišalės sutarties tarp gimnazijos direktorės, tėvų ir mokinio sudarymas, išpėjant, kad situacijai nesikeičiant, bus kreipiamasi į VTAT ar Nepilnamečių reikalų tarnybą. 4.6. Kreipimasis raštu į VTAT ar Nepilnamečių reikalų tarnybą.	Pagal poreikį	Direktorė G. Talačkienė, 1-12 klasių vadovai, Vaiko gerovės komisijos nariai
<u>5. Sutarties ir nutarimų nevykdymas:</u> 5.1. Klasės vadovo tarnybinis pranešimas Vaiko gerovės komisijai. 5.2. Svarstymas Vaiko gerovės komisijos posėdyje ir pagalbos teikimas. 5.3. Gimnazijos Vaiko gerovės komisijos nutarimas dėl ugdymo įstaigos ir mokymosi formų keitimo arba kreipimasis į Savivaldybės vaiko gerovės komisiją. Minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių skyrimas.	Pagal poreikį	1-12 klasių vadovai, Vaiko gerovės komisija
<u>6. Elektroninės patyčios:</u> 6.1. Įvertinus grėsmę vaikui ir jo sveikatai, grasinimų ir persekiojimo atveju galima kreiptis į policiją. 6.2. Informacijos surinkimas (Ar aišku, kas skriaudžia? Kokiu būdu? Kiek mokinių išitraukę? Kiek laiko vyksta? Kokia nukentėjusiojo/skriaudėjo santykių istorija?). Išsaugoti įrodymus. 6.3. Pokalbis su patyčias patyrusiu mokiniu, situacijos aptarimas, nukentėjusiojo išsakyimas, informacijos surinkimas, paaiškinimas raštu. 6.4. Pokalbis su besityčiojančiu mokiniu, situacijos aptarimas, išsakyimas, informacijos surinkimas, pasiaiškinimas raštu. 6.5. Pranešimas telefonu skriaudėjo ir nukentėjusiojo mokinio tėvams. Galimi ir atskiri pokalbiai. 6.6. Patyčias patyrusio vaiko ir jo tėvų	Pagal poreikį	1-12 klasių vadovai, socialinis pedagogas T. Matijošaitis, psichologė

informavimas apie galimus sprendimo būdus ir organizacijas, į kurias galima kreiptis. 6.7. Suteikti elektronines patyčias patyrusiam mokiniui galimybę gauti emocinę ar psichologinę pagalbą. 6.8. Informuoti apie pasekmes, už netinkamą elgesį taikyti nuobaudas skriaudėjui ir tėvams. 6.9. Apsaugoti nukentėjusįjį mokinį nuo galimo skriaudėjo keršto, aptarti saugumo planą. 6.10. Kalbėtis su vaikais stebėtojais apie jų vaidmenį elektroninių patyčių situacijose – atsakomybė ir patyčių sustabdymas.		
<u>7. Mokiniui pasityčiojus iš mokytojo, švietimo pagalbos specialisto, administracijos atstovo ar kito darbuotojo:</u> 7.1. Nukentėjęs arba kitas asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias tarnybiniu pranešimu informuoja gimnazijos vadovą. 7.2. Pokalbis su mokiniu ir jo pasiaiškinimas raštu. 7.3. Mačiusiųjų paaiškinimas raštu. 7.4. Svarstymas protokoluojant Vaiko gerovės komisijos posėdyje. 7.5. Direktoriaus įspėjimas. 7.6. Direktoriaus papeikimas. 7.7. Trišalės sutarties tarp gimnazijos direktoriaus, tėvų (globėjų) ir mokinio sudarymas, įspėjant, kad situacijai nesikeičiant, bus kreipiamasi į VTAT ar Nepilnamečių reikalų tarnybą arba galimas gimnazijos tarybos sprendimas dėl ugdymo įstaigos keitimo. 7.8. Kreipimasis raštu į VTAT ar Nepilnamečių reikalų tarnybą. 7.9. Emocinės ir psichologinės pagalbos suteikimas patyčias patyrusiam darbuotojui.	Pagal poreikį	Direktorė G. Talačkienė, Vaiko gerovės komisijos nariai
<u>8. Mokytojui, švietimo pagalbos specialistui, administracijos atstovui, ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio:</u> 8.1. Nukentėjęs mokinys arba kitas asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja gimnazijos vadovą.	Pagal poreikį	Direktorė G. Talačkienė, Mokytojų tarybos nariai

8.2. Pokalbis su besityčiojančiu darbuotoju ir jo pasiaiškinimas raštu. 8.3. Mačiusių paaškinimas raštu. 8.4. Svarstymas protokoluojant Mokytojų tarybos posėdyje. 8.5. Direktoriaus išpėjimas. 8.6. Direktoriaus papeikimas. 8.7. Trišalės sutarties tarp gimnazijos direktorės, tėvų ir mokinio sudarymas, išpėjant, kad situacijai nesikeičiant galimas darbo sutarties nutraukimas. 8.9. Emocinės ir psichologinės pagalbos suteikimas patyčias patyrusiam mokiniui.		

Patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo Vilniaus Trakų Vokės
gimnazijoje tvarkos aprašo
2 priedas

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS GIMNAZIJOJE 1–8, I–IV GIMN. KLASIŲ PROGRAMA

Tikslai:

1. Užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Tinkamai suderinti visus gimnazijos bendruomenės narių veiksmus, vykdant sėkmingą patyčių prevenciją ir intervenciją.

Uždaviniai:

1. Padėti mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, administracijos atstovams ar kitiems darbuotojams atpažinti ir stabdyti patyčias.
2. Įtraukti gimnazijos bendruomenę, sprendžiant patyčių problemas.
3. Sustiprinti mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, administracijos atstovų ir tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą.

Programos veiklos	Vykdymo laikas	Atsakingi
I. VEIKLOS GIMNAZIJOJE:		
1. Vaiko gerovės komisijos posėdžiai.	Kartą per savaitę	Vaiko gerovės komisijos permininkas
2. Anoniminė 5-12 klasių mokinių apklausa ir rezultatų apibendrinimas.	I pusmetis	Direktorius, 5-8 klasių vadovai
3. Fiksuotų pranešimų apie patyčias analizė ir apibendrinimas, taikomų priemonių rezultatai.	Ne rečiau kaip kartą per pusmetį	Klasių vadovai, soc. pedagogas T. Matijošaitis
4. Gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ir intervencijos srityje organizavimas.	Mokslo metų eigoje	Gimnazijos direktorė, socialinis pedagogas T. Matijošaitis, psichologė.
6. Veiklos, skirtos Tarptautinei tolerancijos dienai, siekiant ugdyti toleranciją, pakantumą, kantrybę.	spalis	Socialinis pedagogas T. Matijošaitis, klasių vadovai
7. Renginiai, skirti Veiksmo savaitei „BE PATYČIŲ“.	2019 m. kovas	Socialinis pedagogas T. Matijošaitis, klasių vadovai, dalykų mokytojai
8. Tęstinis patyčių prevencijos programos „Taiki mokykla“ vykdymas, siekiant mažinti patyčių ir kitokio asocialaus elgesio apraiškas, sumažinti patyčių gimnazijoje mastą, vykdyti jų prevenciją, pagerinti mokinių tarpusavio santykius, sukurti gimnazijoje šiltą ir saugią aplinką.	Nuolat	Gimnazijos vadovai, pagalbos specialistai, klasių auklėtojai

9. Mokytojų budėjimo tvarkos tobulinimas.	Ne rečiau kaip kartą per mokslo metus	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R.Našliūnienė
10. Rekomendacinio individualaus mokinio saugumo plano sudarymas.	Pagal poreikį	Pagalbos specialistai, klasių vadovai
II. VEIKLOS 1-4 KLASĖSE PROGRAMA „Antras žingsnis“ (2 priedas).		
III. VEIKLOS 5-12 KLASĖSE:		
1. Klasės mikro klimato gerinimas, projektinės veiklos grupėse, bendradarbiavimo tarp mokinių skatinimas, draugiškų santykių kūrimas.	Kartą per mėnesį	5-8 klasių vadovai, pagalbos specialistai
2. Susitikimai su žymiais žmonėmis (draugiško ir pagarbaus elgesio pavyzdžiai).	Kartą per pusmetį	5-8 klasių vadovai
3. Renginiai, išvykos, teminės popietės, vakaronės ir kt. – bendra laisvalaikio veikla, sudaranti sąlygas mokiniams patirti pozityvių įspūdžių, mokytis būti kartu.	Kartą per mėnesį	5-8 klasių vadovai
4. Sistemingos klasės valandėlės apie draugystę, draugišką elgesį, tarpusavio bendravimą, toleranciją, bendravimo metu kylančius sunkumus bei kaip juos įveikti, draugiškos atmosferos klasėje kūrimas.	Kartą per mėnesį	5-8 klasių vadovai, psichologė, visuomenės sveikatos priežiūros specialistė B. Nikitiniene
5. Draugiško elgesio pastiprinimas ir skatinimas. Pastebėjimai, paskatinimai, pagyrimai, padėkos – mokiniui užstojus skriaudžiamąjį mokinį, išdrįsus ir sustabdžius skriaudėją. Pagyrimai, kai mokinys kreipiasi pagalbos sau, ar praneša apie tyčiojimosi atvejus.	Nuolat	5-8 klasių vadovai
6. Atskirų mokinių izoliacijos, atstūmimo galimybių mažinimas – bendradarbiavimo tarp mokinių skatinimas, įvairios veiklos grupelėmis, mokinių mokymas priimti kitus, įtraukti į veiklas mažiau populiarius ir mažiau įsitraukiančius mokinius.	Nuolat	5-8 klasių vadovai
7. Individualių mokinio saugumo planų sudarymas.	Pagal poreikį	5-8 klasių vadovai, pagalbos specialistai
IV. BENDRADARBIAVIMAS SU TĖVAIS (GLOBĖJ AIS, RŪPINTOJ AIS):		
1. Tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimas į saugios gimnazijos kūrimą, socialinį gimnazijos gyvenimą, patyčių problemų sprendimą.	Nuolat	Gimnazijos vadovai, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai, dalykų mokytojai
2. Švietėjiškų renginių organizavimas. Seminarų, paskaitų, konferencijų, kursų, įvairių mokymų, susitikimų su specialistais	Du kartus per mokslo metus	Gimnazijos vadovai, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai

organizavimas tėvams (globėjams, rūpintojams), didinat žinomumą apie patyčių reiškinį ir problemas. Diskusijų skatinimas apie tai, kaip tėvai galėtų ugdyti vaikų socialinius įgūdžius, kelti jų savivertę ir kita.		
3. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vaikų pokalbiai. Tėvų (globėjų, rūpintojų) paskatinimas kalbėtis su savo vaikais apie patyčias.	Nuolat	1-12 klasių vadovai
4. Informacijos sklaida gimnazijos internetinėje svetainėje, pranešimai Tamo dienyne tėvams (globėjams, rūpintojams) apie įvairias veiklas, vykstančias gimnazijoje, susijusias su patyčių prevencija.	Nuolat	Gimnazijos vadovai, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai
5. Metodinės medžiagos rengimas bei platinimas (knygos, filmai, lankstinukai, plakatai ir kita), siekiant atkreipti dėmesį į patyčių problemas.	Nuolat	Pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai
6. Tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimas su gimnazija, sprendžiant patyčių situacijas. Tėvų bendradarbiavimo su gimnazija skatinimas.	Nuolat	Gimnazijos vadovai, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai, dalykų mokytojai
V. GIMNAZIJOS BENDRUOMENĖS ĮTRAUKIMAS:		
1. Patyčių masto mažinimas visoje gimnazijoje, pasitelkus visą gimnazijos bendruomenę. Prevencinių veiklų vykdymas, apimant ir įtraukiant visas gimnazijos bendruomenės grupes. Veiklos, vykdomos visos gimnazijos lygiu nukreiptos į: ☐ aiškaus gimnazijos požiūrio į patyčias sukūrimą; ☐ gimnazijos bendruomenės informavimą apie patyčias, apie gimnazijos veiklas, skirtas patyčių masto mažinimui ir visų bendruomenės narių galimybes prisidėti prie patyčių mažinimo; ☐ visų gimnazijos bendruomenės narių skatinimą nebūti abejingiems ir reaguoti į patyčias, stabdyti jas.	Nuolat	Gimnazijos vadovai, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai
2. Patyčių masto gimnazijoje įvertinimas, siekiant sužinoti, kaip dažnai mokiniai patiria patyčias, kokiais būdais mokiniai tyčiojasi vieni iš kitų, kuriose gimnazijos vietose patyčių yra daugiausiai, kokios pagalbos mokiniai sulaukia iš suaugusiųjų. Įvertinimas praėjus tam tikram programos vykdymo laikotarpiui.	Kartą per metus	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai
3. Vietų, kuriose patyčios vyksta dažniausiai, stebėseną, siekiant sumažinti bei sureaguoti į patyčių situacijas.	Nuolat	Direktoriaus pavaduotoja ugdymui R. Našliūnienė, pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai,

		dalykų mokytojai, budintys mokytojai
4. Suaugusiųjų informavimo apie vykstančias patyčias galimybių sukūrimas:	Nuolat	Pagalbos specialistai, 1-12 klasių vadovai
5. Efektyvus reagavimas į patyčias. Aiškumas visiems gimnazijos bendruomenės nariams, kaip reaguoti į vykstančias patyčias, siekiant tinkamo ir greito reagavimo į patyčias bei sumažinant "tylėjimo" atmosferą gimnazijoje.	Nuolat	Visi bendruomenės nariai

Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo Vilniaus
Trakų Vokės gimnazijoje tvarkos
aprašo
5priedas

**VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS GIMNAZIJA
PATYČIŲ ATVEJO APRAŠYMO LAPAS**

_____ Nr. _____ (data)

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ar patyčias:	
Kada įvyko (data, val.):	
Kur įvyko:	
Kokia smurto ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Kibernetinės arba elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių ar elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie smurto ar patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio smurtą, patyčias</u> vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris smurtavo / tyčiojosi</u> vardas, pavardė, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, klasė:	

Veiksmų / rezultatai po pranešimo (pildo klasės vadovas):

Pildo: _____

(Vardas, pavardė, klasė)

Data	Veiksmi, rezultatai

Pastabos

INDIVIDUALAUS POKALBIO APRAŠYMO LAPAS

(data)

Pokalbio dalyvis: _____

Trumpas situacijos iki individualaus pokalbio aprašas (patyčių forma, dalyviai, panaudoti sprendimo būdai):

Individualaus pokalbio tikslas: _____

Individualaus pokalbio rezultatas.

Individualaus pokalbio aprašas:

Individualų pokalbį vedė: _____

(Vardas Pavardė, parašas)

PAGALBOS PLANAS

Data _____

Koordinuojantis asmuo

Laikotarpis per kurį įgyvendinamas planas.....

Susitarimai ir įsipareigojimai:

Mokinio

Tėvų (globėjų, rūpintojų)

Klasės vadovo

Pagalbos mokiniui specialisto

Vaiko gerovės komisijos

Planą vykdantys asmenys:

.....
(Vardas, pavardė, parašas)

.....
(Vardas, pavardė, parašas)

.....
(Vardas, pavardė, parašas)

.....
(Vardas, pavardė, parašas)

.....
(Vardas, pavardė, parašas)

.....
(Vardas, pavardė, parašas)

Plano įgyvendinimo sėkmingumas

Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo Vilniaus
Trakų Vokės gimnazijoje tvarkos aprašo
4 priedas

SMURTO IR PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

Data	Pranešusiojo vardas, pavardė, pareigos	Naudotos patyčių formos F, Ž, K, S ¹	Smurtą / patyčias patyrė		Smurtavo / tyčiojosi		Pastabos
			M ² (klasė) S	Mot. Vyr.	M (klasė) S	Mot. Vyr.	

SMURTO IR PATYČIŲ REGISTRAVIMO ŽURNALO PILDYMO PAVYZDYS

Data	Pranešusiojo vardas, pavardė, pareigos	Naudotos patyčių formos F, Ž, K, S ³	Smurtą / patyčias patyrė		Smurtavo / tyčiojosi		Pastabos
			M ⁴ (klasė) S	Mot. Vyr.	M (klasė) S	Mot. Vyr.	
	Vardas Pavardė, dalyko mokytoja	Ž, F	M (5 f)	Mot.	M (5 f)	2 mot. 1 vyr.	Informuota klasės vadovė ir tėvai
	Vardas Pavardė, dalyko mokytojas	Ž	M (7 f)	Vyr.	M (7 g)	1 mot. 2 vyr.	Prieš dalyko pamoką vaikai pravardžiavo bendraklasį. Pasakyta klasės vadovei.

¹ Patyčių formos: F – fizinės; Ž – žodinės; K – kibernetinės arba elektroninės; S – socialinės.

² Patyčių dalyviai: M mokinys (-iai); (klasės) – klasė, kurioje mokosi mokinys (-iai); S – suaugusysis (-ieji).

³ Patyčių formos: F – fizinės; Ž – žodinės; K – kibernetinės arba elektroninės; S – socialinės.

⁴ Patyčių dalyviai: M mokinys (-iai); (klasės) – klasė, kurioje mokosi mokinys (-iai)

Patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo Vilniaus Trakų Vokės
gimnazijoje tvarkos aprašo
3 priedas

PROJEKTO „SAUGI IR DRAUGIŠKA MOKYKLA“ VYKDYMAS

Patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo Vilniaus Trakų Vokės
gimnazijoje tvarkos aprašo
4 priedas

VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS GIMNAZIJOS 1-4 KLASIŲ PROGRAMA „ANTRAS ŽINGSNIS“

1 klasė

Tikslas:

- Sustiprinti vaikų saugumą ir gerovę, mokant juos įgūdžių, kurie mažina agresiją ir ugdo socialinius gebėjimus.

Uždaviniai:

- Skatinti atpažinti savo ir kitų žmonių jausmus, pažvelgti iš kito žmogaus požiūrio taško bei empatiškai (jautriai) reaguoti į kitus.
- Sumažinti staigų, neapgalvotą ir agresyvų vaikų elgesį, pritaikant problemų sprendimo strategiją socialinėms situacijoms.
- Padėti atpažinti pykčio jausmus, naudoti nusiramino ir apgalvojimo technikas.

Darbo būdai ir metodai: darbas grupėmis, individualūs pokalbiai, diskusijos, nuotraukų, filmuotos medžiagos aptarimas, vaidmenų žaidimai.

Numatomas rezultatas:

- Išmoks atpažinti, atskirti ir valdyti tiek teigiamas, tiek nemalonus, neigiamas savo pačių bei draugų emocijas.
- Išmoks nusiraminti kilus konfliktinei situacijai ir draugiškai spręsti iškilusias problemas.

Literatūra: „Antrasis žingsnis“ Smurto ir prevencijos programa. Paramos vaikams centras, Vilnius 2007.

Darbo planas

Eil. Nr.	Veiklos turinys	Valandų skaičius	Numatomas laikas	Pastabos
1.	I SKYRIUS. Empatijos ugdymas. Antrojo Žingsnio programos įvadas, grupinės diskusijos įgūdžiai.	1	35 min	
2.	Diskusijos taisyklės. Žaidimo situacijos aptarimas.	1		
3.	Jausmų atpažinimas	1		
4.	Kaip aš jaučiuosi šiandien? Veidukai. Savęs įsivertinimas.	1		
5.	Žodinių ir fizinių ženklų naudojimas kitų žmonių jausmams atpažinti.	1		
6.	Žodinių ir fizinių ženklų panaudojimas kitų žmonių jausmams apibūdinti.	1		
7.	Kaip atrasti daugiau ženklų.	1		

8.	Situacinių, fizinių ir žodinių ženklų naudojimas kitų žmonių jausmams atpažinti.	2		
9.	Kaip atpažinti savo jausmus. Vidiniai ir išoriniai ženklai padeda atpažinti savo jausmus.	1		
10.	Kalbėjimas apie jausmus. Būdas, kaip įveikti nemalonius jausmus.	1		
11.	Panašumai ir skirtumai. Atpažinimas, kad žmonės gali jaustis skirtingai dėl tos pačios situacijos.	1		
12.	Jausmų pasikeitimas. Tyrinėjimas, kaip žmonių jausmai gali pasikeisti.	1		
13.	Jausmų numatymas. Kitų žmonių jausmų, kuriuos galėjo sukelti mūsų ar kitų veiksmai, numatymas.	1		
14.	Skyriaus apibendrinimas. Situacijų vaidinimas.	1		
15.	II SKYRIUS. Impulsų valdymas ir problemų sprendimas. Nustatymas, kas yra impulsyvus elgesys.	1		
16.	Sustok, nusiramink ir pagalvok. Nusiramavimo technika.	1		
17.	Problemos įvardijimas ir sprendimų kūrimas.	1		
18.	Sprendimo pasirinkimas, panaudojimas ir įvertinimas.	1		
20.	Mandagus įsiterpimas.	1		
21.	Trukdžių ignoravimas.	1		
22.	Ką daryti, kai nori daikto, kuris tau nepriklauso.	1		
23.	Skyriaus apibendrinimas, diskusija. Situacijų vaidinimas.	1		
24.	III SKYRIUS. Pykčio valdymas. Pykčio ženklų atpažinimas ir priežasčių įvardijimas.	1		
25.	Pykčio mygtukai.	1		
26.	Nusiramimas.	1		
27.	Kalbėjimas sau.	1		
28.	Kaip išvengti muštynių.	1		
29.	Ką daryti, kai tave pravardžiuoja ar erzina.	1		
30.	Antrojo Žingsnio žinių pritaikymas atliekant užduotį kartu su bendraamžiais.	1		
31.	Kartojimas.	1		
		Iš viso valandų:	32	
		Iš viso savaičių:	32	

2 klasė

Vaikų išmokti asmeniniai saugumo įgūdžiai dažnai yra pirmieji prevencijos žingsniai, padedantys išlikti saugiams. *Antrojo Žingsnio* programa padeda sustiprinti vaikų saugumą ir gerovę, mokant juos įgūdžių, kurie mažina agresiją ir ugdo socialinius gebėjimus. Ši mokymo programa yra antrasis prevencijos žingsnis.

I skyriuje „Empatijos ugdymas“ vaikai gebės:

Atpažinti savo ir kitų žmonių jausmus.

Pažvelgti iš kito žmogaus požiūrio taško.

Empatiškai reaguoti į kitus.

II skyriuje „Impulsų valdymas ir problemų sprendimas“ vaikai gebės:

Pritaikyti problemų sprendimo strategiją socialinėms situacijoms.

Naudoti socialinius elgesio įgūdžius.

III skyriuje „Pykčio valdymas“ vaikai gebės:

Atpažinti pykčio jausmus.

Naudoti nusiramino ir apgalvojimo technikas.

I skyrius „Empatijos ugdymas“

PAMOKOS PAVADINIMAS	PAMOKOS TEMA	PASTABOS
1. PAMOKA Empatijos ugdymas. Įgūdžių apžvalga.	Pamatinių empatijos temų: jausmų atpažinimo, pažvelgimo iš kito požiūrio taško ir empatiško reagavimo į kitus, - apžvalga.	
2. PAMOKA Pasididžiavimo jausmas.	Tyrinėjimas, kas leidžia mums didžiuotis savimi ir kaip gali keistis žmonių jausmai toje pačioje situacijoje.	
3. PAMOKA Pirmenybė.	Supratimas, kad žmonių prioritetai skiriasi ir gali keistis laike.	
4. PAMOKA Priežastis ir pasekmė.	Išmokimas, kaip vieno žmogaus veiksmai gali paveikti kitą žmogų.	
5. PAMOKA Ketinimai.	Suprasti ir nepriskirti priešiško ketinimo.	
6. PAMOKA Sąžiningumas.	Atpažinti kitų teises ir siūlyti sąžiningus problemos sprendimo būdus.	
7. PAMOKA Priešingi jausmai.	Supratimas, kad žmonės gali turėti prieštarigus jausmus toje pačioje situacijoje.	
8. PAMOKA Aktyvus klausymas.	Supažindinimas su aktyvaus klausymo įgūdžiais ir jų praktika.	

9. PAMOKA Rūpesčio reiškimas.	Rūpesčio rodymas kitam žmogui.	
10. PAMOKA Skirtybių priėmimas.	Supratimas, kad esame skirtingi, bet ir panašūs	

II skyrius „Impulsų valdymas ir problemų sprendimas“

1. PAMOKA Impulsų valdymas ir problemų sprendimas – įgūdžių apžvalga.	Impulsyvaus elgesio, nusiramino ir problemų sprendimo naudojimo apžvalga.	
2. PAMOKA Kaip mandagiai paprašyti pagalbos.	Mokymasis prašyti pagalbos mandagiai ir kantriai.	
3. PAMOKA Prisijungimas prie grupės.	Draugiškas prisijungimas prie veiklos tinkamu metu.	
4. ŽAMOKA Žaidimas.	Teisingumo įgūdžių nagrinėjimas.	
5. PAMOKA Kaip pasiklausti leidimo.	Impulsų suvaldymas ir problemų sprendimo naudojimas atsiklausiant leidimo.	
6. PAMOKA Atsiprašymas.	Susidraugauti su kitais atsiprašius ir pasiūlius atlyginti skriaudą.	
7. PAMOKA Pokalbis.	Draugiškas pokalbio užmezgimas, tęsimas ir užbaigimas.	
8. PAMOKA Kaip įveikti bendraamžių spaudimą.	Draugiškas pokalbio užmezgimas, tęsimas ir užbaigimas.	
9. PAMOKA Kaip atsilaikyti impulsui vogti.	Atsilaikymas impulsui vogti, pritaikant problemos sprendimo strategiją.	
10. PAMOKA Kaip atsilaikyti impulsui meluoti?	Atsilaikymas impulsui meluoti, pritaikant problemos sprendimo strategiją.	

III Skyrius Pykčio valdymas

1. PAMOKA Pykčio valdymas – įgūdžių apžvalga.	Pykčio ženklų, įvykių, sukeliančių pyktį, ir pykčio valdymo apžvalga	
2. PAMOKA Kaip elgtis, kai tave kritikuoja.	Kaip panaudoti problemų sprendimą, kai tave kritikuoja.	
3. PAMOKA Kaip priimti pasekmes.	Svarstoma, kaip reiktų elgtis su veiksmy padariniais, apsibrėžiama, kas yra atsakingas elgesys.	
4. PAMOKA Ką daryti, kai jautiesi atstumtas.	Kaip panaudoti problemų sprendimą, kai tave palieka vieną.	
5. PAMOKA Antrojo Žingsnio įgūdžių išsaugojimas.	<i>Antrojo Žingsnio</i> žinių pritaikymas, atliekant užduotį kartu su bendraamžiais.	
6. PAMOKA Kaip elgtis, kai tave kaltina.	Pykčio valdymo pritaikymas, kai kaltina.	
7. PAMOKA Ką daryti, kai jautiesi nusivylęs.	Teigiamo atsako atpažinimas, kai nusiviliama.	
8. PAMOKA Nepasitenkinimo išreiškimas.	Pagarbaus, tvirto elgesio naudojimas, rodant nepasitenkinimą.	
9. PAMOKA Antrojo Žingsnio įgūdžių išsaugojimas. Pamokų kartojimas.	<i>Antrojo Žingsnio</i> žinių pritaikymas, atliekant užduotį kartu su bendraamžiais. Įdomesnių, naudingesnių pamokų kartojimas, atsižvelgiant į mokinių poreikius, situacijas.	

3 klasė

Eil. Nr.	Veiklos turinys	Valandų skaičius	Numatomas laikas	Pastabos
1.	I SKYRIUS. Empatijos ugdymas. <i>Igūdžių apžvalga.</i> Pamatinių empatijos temų: jausmų atpažinimo, pažvelgimo iš kito požiūrio taško.	1	45 min	
2.	Empatiško reagavimo į kitus, apžvalga.	1		
3.	Prieštaringi jausmai. Supratimas, kad žmonės gali turėti prieštarigus jausmus toje pačioje situacijoje.	1		
4.	Aktyvus klausymas. Susipažinimas su aktyvaus klausimo įgūdžiais ir jų praktika.	1		
5.	Rūpesčio reiškimas. Rūpesčio rodymas kitam žmogui.	1		
6.	Skirtybių priėmimas. Supratimas, kad nors kiekvienas yra toks skirtingas, žmonės yra panašūs.	1		
7.	Ketiniai. Mokymasis suprasti ir nepriskirti priešiško ketinimų.	1		2 kl. plakatas
8.	Sąžiningumas. Mokymasis atpažinti kitų teises ir siūlyti sąžiningus problemos sprendimo būdus.	1		
9.	II SKYRIUS. Impulsų valdymas ir problemų sprendimas. Impulsų valdymas ir problemų sprendimas – įgūdžių apžvalga.	1		
10.	Impulsyvaus elgesio, nusiramino ir problemų sprendimo naudojimo apžvalga	1		
11.	Pokalbis. Draugiškas pokalbio užmezgimas, tęsimas ir užbaigimas.	1		
12.	Kaip įveikti bendraamžių spaudimą. Atsilaikymas bendraamžių spaudimui, naudojant tvirtus atsisakymo įgūdžius ir problemų sprendimo strategiją.	1		
13.	Kaip atsilaikyti impulsui vogti, pritaikant problemos sprendimo strategiją.	1		
14.	Kaip atsilaikyti impulsui meluoti, pritaikant problemos sprendimo strategiją.	1		
15.	Kartojimas. Plakatų aptarimas. Knygelės „Mintys apie AŽ“ pildymas.	1		
16.	<i>Draugystės recepto kūrimas.</i> Aptarti draugiškumo žingsnius.	1		
17.	<i>Stendo išleidimas.</i> Draugystės ratelis, koks turėtų būti klasės draugas.	1		
18.	II skyriaus apibendrinimas, diskusijos.	1		
20.	III SKYRIUS. Pykčio valdymas. <i>Igūdžių apžvalga.</i> Pykčio valdymas.	1		
21.	Pykčio ženklų, įvykių sukeliančių pyktį ir	1		

	pykčio valdymo apžvalga.			
22.	Kaip elgtis, kai tave kaltina. Pykčio valdymo pritaikymas reaguojant į kaltinimus.	1		
23.	Ką daryti, kai jautiesi nusivylęs. Teigiamų atsakų pastebėjimas, kai esi nusivylęs.	1		
24.	Nepasitenkinimo išreiškimas. Pagarbus, tvirto elgesio naudojimas išreiškiant nepasitenkinimą.	1		
25.	Kaip elgtis, kai tave kritikuoja, panaudoti problemos sprendimo būdus.	1		2 kl. plakatai
26.	Ką daryti, kai jautiesi atstumtas.	1		2 kl. plakatai
27.	Kaip priimti pasekmes. Supratimas, kaip reikėtų elgtis su veiksmy pasekmėmis.	1		
28.	Kaip išvengti muštynių. Prisiminti turimus įgūdžius.	1		
29.	Kas yra atsakingas elgesys.	1		
30.	Antrojo Žingsnio žinių pritaikymas atliekant užduotį kartu su bendraamžiais.	1		
31.	Refleksija. Pritaikant AŽ išmoktą medžiagą.	1		
32.	Stendas. „Mūsų žingsniai“, kūrybinės užduotys.	1		
Iš viso valandų:	32			
Iš viso savaičių:	32			

4 klasė**I skyrius****Empatijos ugdymas - kiekis ir eilės tvarka**

PAMOKOS PAVADINIMAS	PAMOKOS TEMA	PASTABOS
1. PAMOKA Įžanga į empatijos ugdymą.	Įžanga į Antrojo žingsnio programą ir grupinės diskusijos įgūdžiai. Jausmų ir jų pasikeitimo atpažinimas.	
2. PAMOKA Pirmenybė ir prieštaringi jausmai.	Pripažinimas, kad žmonės gali patirti prieštarigus jausmus ir teikti pirmenybę skirtingiems dalykams, ir tai laikui bėgant gali keistis.	
3. PAMOKA Kitų žmonių jausmų atpažinimas.	Kitų žmonių jausmų atpažinimas, remiantis fiziniais ir žodiniais ženklais.	
4. PAMOKA Panašumai ir skirtumai.	Pripažinimas, kad žmonės toje pačioje situacijoje gali jaustis skirtingai.	
5. PAMOKA Suvokimas.	Supratimas, kaip ir kodėl žmonės suvokia situacijas skirtingai.	
6. PAMOKA Ketinimai.	Supratimas, kad kitų asmenų ketinimai nėra priešiški.	
7. PAMOKA Rūpinimasis kitais.	Rūpesčio kitiems rodymas.	
8. PAMOKA Kalbėjimas apie jausmus ir palaikymas.	Patikimo, empatijos asmens, su kuriuo galima dalintis jausmais, suradimas ir kito asmens palaikymas, kai jis dalijasi jausmais su jumis.	
9. PAMOKA Priežastis ir padarinys.	Supratimas, kaip vieno žmogaus elgesys gali paveikti kitus žmones.	
10. PAMOKA Jausmų numatymas	Kitų žmonių jausmų, kilusių dėl mūsų pačių ar kitų žmonių elgesio, numatymas.	

II skyrius**Impulsų valdymas ir problemų sprendimas – kiekis ir eilės tvarka**

11. PAMOKA Įžanga į impulsų valdymą ir problemų sprendimą.	Impulsyvaus elgesio apibrėžimas, nusiramino technikų įvaldymas problemų sprendimų pasitelkimas, norint įveikti sudėtingas bendravimo situacijas.	
12. PAMOKA Komplimentų sakymas ir	Komplimentų sakymas ir priėmimas taip, kad jie būtų suprasti ir teisingi.	

priėmimas.		
13. PAMOKA Problemos nustatymas ir sprendimo pasirinkimas.	Problemų nustatymas, impulsyvaus elgesio atsisakymas kūrybiškai ieškant įmanomų sprendimų ir nešališko, saugaus bei įvykdomo sprendimo pasirinkimas.	
14. PAMOKA Sprendimo įvykdymas ir įvertinimas.	Sprendimo suskaidymas į žingsnius, jo išbandymas ir įvertinimas; kito sprendimo, jei jis būtinas, išbandymas.	
15. PAMOKA Pokalbio palaikymas	Draugiškas pokalbio pradėjimas, tęsimas ir užbaigimas.	
16. PAMOKA Pažado tęsėjimas.	Problemų sprendimo technikų pasitelkimas, norint ištesėti pažadą.	
17. PAMOKA Baimės kontrolė.	Baimės priežasčių nustatymas ir problemų sprendimo strategijos pasitelkimas, kad problema būtų išspręsta.	
18. PAMOKA Atsakomybės už veiksmus priėmimas.	Atsakomybės už savo veiksmus priėmimas, pripažįstant klaidas, atsiprašant ir pasiūlant atlyginti žalą.	
19. PAMOKA Kaip atsispirti impulsui meluoti.	Atsispyrimas impulsui meluoti, pasitelkiant problemų sprendimo strategiją.	
20. PAMOKA Kaip atsispirti bendraamžių spaudimui.	Tvirto atsisakymo įgūdžių pasitelkimas ir problemų sprendimo strategija, kaip atsispirti bendraamžių spaudimui.	
21. PAMOKA Kaip reaguoti į apkalbas.	Apkalbų atpažinimas ir problemų sprendimo strategijos naudojimas reaguojant į jas.	
22. PAMOKA Kaip atsispirti impulsui apgauti, vogti.	Problemų sprendimo pritaikymo būdai.	

III Skyrius

Pykčio valdymas – kiekis ir eilės tvarka

23. PAMOKA Pykčio valdymas – įvadas.	Pykčio ženklų, įvykių, sukeliančių pyktį, ir pykčio valdymo apžvalga.	
24. PAMOKA Tiesos išsiaiškinimas.	Nusiramino technikų pasitelkimas, susilaikant nuoskubotų išvadų darymo, sprendžiant problemą.	
25. PAMOKA	Elgesio įvertinimas, apmąstant jį,	

Apgalvojimas.	įtemptose situacijose.	
26. PAMOKA Kaip reaguoti į pažeminimą.	Pykčio valdymo ir problemų sprendimo būdai, norint sureaguoti į pažeminimą.	
27. PAMOKA Kritikos priėmimas.	Įgūdžių, padedančių priimti kritiką ir prisiminti atsakomybę už savo veiksmus, nustatymas.	
28. PAMOKA Kaip nelikti atstumtam.	Problemų sprendimo strategijos pasitelkimas, atsidūrus nuošaly kitų vaikų.	
29. PAMOKA Ką daryti, kai jautiesi nusivylęs.	Teigiamo atsako atpažinimas, kai nusiviliama.	
30. PAMOKA Nepasitenkinimo reiškimas ir reagavimas į jį.	Pagarbaus, tvirto elgesio naudojimas, rodant nepasitenkinimą.	
31. PAMOKA Antrojo Žingsnio įgūdžių išsaugojimas.	<i>Antrojo Žingsnio</i> žinių pritaikymas, atliekant užduotį kartu su bendraamžiais.	
32. PAMOKA Pamokų kartojimas.	Įdomesnių, naudingesnių pamokų kartojimas, atsižvelgiant į mokinių poreikius, situacijas.	